

ע"פ 45488/09 - אורי אברהם נגד עיריית חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 45488-09 אורי אברהם נ' עיריית חיפה
תיק חיזוני: 213/14

בפני כבוד השופט יחיאל ליפשיץ
מעורער אורי אברהם
נגד עיריית חיפה
משיבה

פסק דין

כללי

11.9.16 ערעור על פסק דין של בית המשפט לעניינים מקומיים בחיפה (ת.פ. 213/14) שניתן בתאריך 16.4.14 על ידי כב' השופט העמיה ד"ר מרדי ארגמן.

המעורער הורשע, לאחר שמייעת ראיות, בעבורות של עסקוק בעסק טעון רישיי ללא רישוון וזאת בגין סעיפים 4 ו 14 לחוק רישיי עסקים, תשכ"ח-1968 (להלן: **חוק רישיי עסקים; או - החוק**) בהתייחס לפריט 7.6 לתוספת לצו רישיי עסקים (עסקים הטעונים רישיי) תשנ"ה 1995 (להלן: **צו רישיי עסקים**), בכר שנייה עסק לריצת משחקים ללא רישוון עסק בשד' ההגנה מול מגדלי חוף הכרמל בחיפה (להלן: **העסק או המקום**). המעורער זוכה מכך שנייה בעסק מזנון (פריט 4.2 לצו רישיי עסקים). בית המשפט קמא ביסס את הרשותו על עדות הפקח מר ג'קומו ונציאנו (להלן: **הפקח**) שביקר בעסק בשני מועדים שונים (30.4.13 ו 13.7.14). בכך נקבע בכתב האישום שנקט במונח "משחקי קלפים" (שיכול להתייחס להקלפי נייר רגילים אך גם לקלפים ושאר "צירות" המוצגים על מסכי משחקים אלקטרוניים) והגם שמדובר בפקח ניתן היה להבין כי במקום התקיימו שני סוגים משחקים קלפיים לעיל, נקבע בהכרעת הדיון כי כל שהוכח הוא ניהול "משחקים" באמצעות מכונות בלבד.

בית משפט קמא הטיל על המעורער קנס בסך 1,500 ₪ תשלום ב 5 תשלומים או 15 ימי מאסר תMORETO; התחייבות בסך 3,000 ₪; צו להפסיק עסקו ואוי העברת הבעלות או החזקה לאחר, שייכנס לתוכפו רק ביום 1.3.17, וזאת כדי ליתן בידי המעורער את האפשרות למצות הליכים להסדרת העסק.

במסגרת הודעת העורעור חזר המעורער על טעنته - שעלתה לראשונה אר בסיכון בעל פה ולא כתענה מקדמית - כי שגה בית משפט קמא עת קבע כי עסק בו מופעלות מכונות מזל בלתי חוקיות, שהין בגדיר משחקים אסורים, הינו עסק טעון רישיי. לשיטת המעורער, פרשנות נcona של פריט 7.6 לצו רישיי עסקים בשילוב סעיף 2 (ב) לחוק, מוליכה למסקנה כי רק עסק בו מוצבות מכונות מזל **חוקיות** טעון רישיי, ומאחר ובעסקו של המעורער הוכיחו מכונות מזל **בלתי חוקיות**, אין מקום להרשיעו. נטען, כי **חוק רישיי עסקים** אינם מכון לעסקים שהינם בלתי חוקיים. עוד נטען, כי גם אם היה המעורער פונה בבקשתה לקבלת רישיון, הרי שבבקשתו הייתה נדחתת משום אי חוקיות מכונות המזל. لكن, כאשר אין כל היתכנות לקבלת רישיון

עמוד 1

- אין גם מקום להעודה לדין פלילי בנדון. במלים אחרות, נטען שהוראות החוק מכוננות מיסודן רק לעסקים חוקיים במהותם. עוד נטען, כי עניינו של המערער צריך להיות מטופל על ידי גורמי אכיפה אחרים כגון משטרת ישראל וזאת לנוכח העברות הלאכריות אותן ביצע לפि חוק העונשין; או לפי הסדרים חקיקתיים אחרים. כך או כך, חוק רישי עסקים אינו חל בעניינו.

מנגד, סמכת המשיבה ידה על קביעות בית משפט קמא, הגם שלא הייתה בהכרעת הדין התייחסות לטענות המערער לעיל.

דין ומסקנות

בקשה לקבלת רישיון להפעלת עסק מוסדרת בחוק רישי עסקים. ס' 1 לחוק מגדיר את מטרות החוק ובכלל זאת מניעת סכנות לשלום הציבור, בטיחות הנמצאים במקום העסק, מניעת סכנות של מחלות ומונעת זיהום, קיומ דיני התכנון והבנייה, קיומ דיני הכבאות, ועוד (ולהרחבה אודות מטרות החוק, ר' האמור ברע"פ 4384/13 **מ"י נ' מיאו והוא בע"מ ואח'**, 3.3.14). סעיף 4 לחוק קובע כי לא יעסק אדם בעסק טעון רישי אלא אם יש בידו רישיון לדבר. סעיף 1(א) לחוק מסמיך את שר הפנים לקבוע עסקים טעוני רישיון. מכוח סמכותו זו הוציא שר הפנים את צו רישיון עסקים.

פריט 7.6 לתוספת צו רישיון עסקים קובע כי מקום המועד ל"משחקים", כהגדרתם בסעיף 2ב' (ב) לחוק, הינו עסק טעון רישיון. הגדרת "משחקים" על פי סעיף 2ב' (ב) לחוק הינה רחבה: **"משחקים באמצעות מכונות המופעלות באופן מכני או חשמלי או בדרך אחרת וכן משחקיبيلיארד, קלפים, קוביות וכיוצא באלה".**

যিচא, כי הגדרת המונח "משחקים" המצוייה בחוק אינה כוללת התייחסות מפורשת לשאלת אם מדובר במסחרים חוקיים או לאו.

טעון המערער, לפיו עסק וו' מכונות מזל בלתי חוקיות איננו נכנס בגדרי החוק - דינו להידחות. אין חולק כי המכונות שנטפסו בעסק הן מכונות הימורים בלתי חוקיות, במובן זה שלא התקבל אישור להפעלתן (ור' בנדון סימן יב' פרק ח' לחוק העונשין וכן ר' החוק להסדר הימורים בספרות, תשכ"ז - 1967. להרחבה, ר' דו"ח הוועדה לביקורת "על שוק הימורים החוקים בישראל ומודל הקצאת הרוחחים לציבור. אוגוסט 2016). עיון בתמונות שהוגשו - אם מטעם המשיבה ואם מטעם המערער - מצביע על כך כי בעסק הופועלן מכונות מזל (slot machine) שהזקיה בהן - והדבר נאמר בפה מלא על ידי המערער - תלויות בעיקר במזל (ואלו בגורמים נוספים שאין להמר שליטה עליהם).

טעון המערער, כי דווקא אי חוקיות מכונות המזל, היא זו שפותרת את העסק מהליך רישיון עסקים. מדובר לעיל, בטענה שאין לקבל - המערער הפעיל עסק שאכלס קהל מהמרמים. העסק לא קיבל את אישורי הרשותות השונות - משטרת ישראל, כיבוי אש, משרד הבריאות, הרשות המקומית. משכך, העמיד המערער את המשתמשים במקום פוטנציאלית כל שהדברים נוגעים לתחומי עיסוקם של אותם גופים ולא קשור ישיר לאי חוקיות הפעלת מכונות המזל. במילים אחרות, המשתמשים במקום, גם אם חטאו בשימוש במכונות מזל, זכאים לתנאי בטיחות ותנאים מינימאליים נוספים הקיימים בכל עסק. העובדה כי קיימים גופי אכיפה נוספים כמו גם הוראות חוק אחרות, שנitin להחיל בנדון, אינה מעלה ואני מודעה לעניינו, שכן חוק רישיון עסקים - ולא אחרים - מחיב את קבלת התייחסות הגוף שצוינו לעיל (כיבוי אש, משרד הבריאות וכו') בהליך קבלת הרישיון - אישורים שבraudיהם הפעלת עסק עלולה להעמיד בסכנה את הציבור בכללותו.

זאת ועוד, העובדה שהעסק עוסק בפעילויות בלתי חוקית, אינה יכולה להוביל למסקנה כי דרך האכיפה היחידה שניתן להפעיל בנדון הינה באמצעות חוק העונשין. בהקשר אחר נקבע זה מכבר כי גם עסקים לא

חוקים חייבים במס (ר' לדוגמה בהקשר זה האמור בע"א 4157/13 **דמארי נ' פקיד שומה רחובות**, 3.2.2015). גביה מס מעסיק לא חוקי אינה מכשירה את הפעולות הבלתי חוקית וכך גם - בשינויים המחויבים - בענייננו. ניהול הליך לפי חוק רישיון עסקים אינו מכשור את הפעולות הבלתי חוקית ואין מוציא את יתר הכלים החוקיים העומדים בידי הרשות.

טענת המערער כי לו היה מגיש בקשה לרישיון עסק היה נדחה וכן, מלכתחילה, אין תחולת להראות החוק, הינה טענה שגיה מיסודה. השאלה שיש לשאול הינה, האם - בהנחה והפעולות הייתה חוקית - היה מקום לקבלת רישיון. ברור שההתשובה לעיל הינה חיובית.

אשר ואפנה לכך כי הגדרת המונח "משחקים" המצוי בחוק אינה כוללת התייחסות מפורשת לשאלת אם מדובר במשחקים חוקיים, אם לאו. במלים אחרות, אין לקבל את טענת המערער כילו היה מפעיל הימורים כחוק היה נדרש העסק לרישיון, אך כאשר מדובר בהימורים שאינם חוקיים לא נדרש רישיון שכזה. למשל סיג המחוקק את הגדרת המונח "משחקים" להימורים חוקיים או לא חוקיים, המסקנה היא כי החוק חל על שני הסוגים.

מסקנותו (הנכונה) של המערער שטען כי לעסק בו מתבצעת פעילות לא חוקית לא ינתן רישיון, צריכה היתה להביאו להחלטה מקדמית שאין מקום לפתח ולהפעיל עסק שכזה מלכתחילה; ואם יפעלו - ינקטו גם הנסנקציות של חוק רישיון עסקים; ולא - כפי שנטען על ידי המערער - שдинי רישיון עסקים כלל אינם חלים עליו (...). דומה, כי המערער הפרק באופן מכוון את היוצרות ואת סדרם הלוגי של הדברים.

יפים בהקשר זה הדברים שצינו בהחלטתו של כבוד השופט מוחמד עלי בץ' מ (שלום קריות) 16-11-2016 מ"י נ' כהן, 6.12.16:

"השאלה אם מדובר בעסק במובנו בחוק רישיון עסקים, שטען רישיוני, לא נבחנת דרך השאלה אם בפועל, לו הייתה מוגשת בקשה לקבלת היתר, בקשה זו לא הייתה נענית בשל קיומה של פעילות לא חוקית. השאלה, שנcone יותר לשאול, היא אם הפעולות שמתבצעת במקום - לו הייתה חוקית - הייתה מחייבת לקבלת רישיון עסק.ברי כי המשחקים המצויים במקום, מקיימים את ההגדרה בסעיף 2ב' לחוק רישיון עסקים, משכך - המקום טוען רישיוני לפי פריט 7.6 לצו. הילoco של ב'כ המשיב מוביל לאבסורד, שכן לפי שיטתו כל עסק שמנוהל פעילות לא חוקית, אינו景德 במסגרת חוק רישיון עסקים. האם ניתן להلوم תוכאה של העדר תחולת לחוק רישיון עסקים במקרה של מפעל שפולט חומריים מסוכנים ומזהם את הסביבה בטענה כי לו היה מתבקש רישיון העסק, לא ניתן היה להוציא רישיון עסק בשל הפרת החוק? לא זו אף זו, העובדה כי במקום מתנהלת פעילות לא חוקית משפיעה על עלית הסגירה ומגבירה את הצורך בתמוך צו סגירה, ולא היפר. . .".

סוף דבר, אני מורה על דחינת הערעור.
המציאות תשלח עותק מפסק הדין לצדים.

נitan היום, י"ח כסלו תשע"ז, 18 דצמבר 2016, בהעדר הצדדים.